

موانع و راهکارهای ایجاد امنیت اقتصادی آقای محمد امامی صالح عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه

چکیده مقاله :

جهت ایجاد امنیت اقتصادی در هر کشوری نیاز به برنامه‌ریزی دقیق اقتصادی است. حصول برنامه‌ریزی دقیق اقتصادی، نیاز به اطلاعات و داده‌های حقیقی و قابل اعتماد است. از آنجائیکه کشورهای در حال رشد می‌بایستی به آخرین دست‌آوردهای علمی - اقتصادی و قابل اتکاء دسترسی داشته باشند. استفاده از داده‌های فرامرزی امری بدیهی است. شرکت‌های بزرگی در سطح جهان وجود دارند که اینگونه اطلاعات را درست مثل یک کالای تجاری در اختیار کشورهای خواستار آن قرار داده و حتی در این راستا افراد قابل اعتمادی را جهت برنامه‌ریزی و اجرای سیاست‌های اقتصادی برنامه‌ریزی شده در اختیار کشورهای خواستار آن قرار می‌دهند. در این مقاله سعی گردیده است موانع و راهکارهای امنیت اقتصادی را با استفاده از جریان فرامرزی داده‌ها مورد بررسی قرار داد.

طی دهه گذشته، نقش فزاینده مبادله داده‌ها یک گرایش مهم در فعالیتهای اقتصادی بین‌المللی بوده است. صنایع مبتنی بر اطلاعات نظیر بانکداری، بیمه، خطوط هوایی و شرکت‌های تجاری چند ملیتی به شدت به دسترسی سریع داده‌ها و توزیع آن در سراسر جهان نیازمندند.

شرکتهای تولیدی و تجاری که در بیش از یک کشور فعالیت دارند، برای مخابره اطلاعات حیاتی مربوط به مدیریت، باید خطوط قابل اتکای مبادله دادهها را میان شرکت اصلی و شعبه‌های آن برقرار سازند. دولت‌ها نیز برای تصمیم‌گیری و مبادله نظامی، دیپلماتیک و فنی، بر مبادله دادهها از طریق ماهواره و کابل تکیه می‌کنند.

این نوع از ارتباطات بین‌المللی موسوم به جریان فرامرزی دادهها، یا توسعه سیستم‌های ارتباطی کامپیوتری که کامپیوترها پیچیده یک کشور را به کامپیوترهای وابسته به آن در سایر کشورها و از آنجا به پایانه‌های دور پیوند می‌زند، امکان‌پذیر شد. ادغام عملی کامپیوتر و صنایع ارتباطی دوربرد برای پردازش، انباشت و بازیافت دادهها به صورتی سریع و با هزینه مطلوب در حقیقت بیش شرط تحقق جریان فرامرزی دادهها می‌باشد و عدم استفاده از اینگونه امکانات یا بی‌توجهی به آنها خود یکی از عوامل اصلی در دستیابی به امنیت اقتصادی خواهند بود.

موانع و راهکارهای ایجاد امنیت اقتصادی

طی دهه گذشته، نقش فزاینده مبادله دادهها یک گرایش مهم در فعالیتهای اقتصادی بین‌المللی بوده است. صنایع مبتنی بر اطلاعات نظیر بانکداری، بیمه، خطوط هوایی و شرکتهای تجاری چند ملیتی، به شدت به دسترسی سریع به دادهها و توزیع آن در سراسر جهان نیازمندند. شرکتهای تولیدی و تجاری که در بیش از یک کشور فعالیت دارند، برای مخابره اطلاعات حیاتی مربوط به مدیریت، باید خطوط قابل اتکای مبادله دادهها را میان شرکت اصلی و شعبه‌های آن برقرار سازند. دولت‌ها نیز برای تصمیم‌گیری و مبادله نظامی، دیپلماتیک و فنی، بر مبادله دادهها از طریق ماهواره و کابل تکیه می‌کنند.

این نوع از ارتباطات بین‌المللی موسوم به جریان فرامرزی داده‌ها، با توسعه سیستمهای ارتباطی کامپیوتری که کامپیوترهای پیچیده یک کشور را به کامپیوترهای وابسته به آن در سایر کشورها و از آنجا به پایانه‌های دور پیوند می‌زند، امکان‌پذیر شد. ادغام عملی کامپیوتر و صنایع ارتباطی دوربرد برای پردازش، انباشت و بازیافت داده‌ها، به صورتی سریع و با هزینه مطلوب، در حقیقت پیش‌شرط تحقق جریان فرامرزی داده‌ها می‌باشد.

در سالهای اخیر، بسیاری از کشورها به رشد فزاینده شبکه بین‌المللی کامپیوتری که کار انباشت، انتقال، دستکاری و تغییر و بازیافت مقدار متنابهی از اطلاعات را تسهیل می‌کند، علاقمند شده‌اند. این اطلاعات، طیف گسترده‌ای دارد و از داده‌های پرسنلی در مورد شهروندان عادی تا اطلاعات مالی و داده‌های مربوط به فرایندهای علمی و فنی را دربر می‌گیرد. تعداد صناعی که در این فعالیتها شرکت می‌جویند، روز بروز در حال افزایش است.

خلاصه آنکه عرضه اطلاعات کامپیوتری مالی و تجاری اکنون به یک منبع رشد یابنده و بزرگ برای کسب سود تبدیل شده است. به عنوان مثال تله ریت^۱ یک شرکت مستقر در نیویورک است که برای بسیاری از نهادهای تجاری، اطلاعات مالی تهیه می‌کند. درآمد این شرکت، بین سالهای ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۳ یازده برابر افزایش یافت و بنا به گزارش روزانه فاینشال تایمز لندن، اکنون پایانه‌های تصویری (پایانه‌های پوششی) خود را به میزان ماهیانه ۲۰۰۰ عدد، در ایالات متحده آمریکا نصب می‌کند. همچنین گزارش می‌گوید: رویتر انگلیس که رقیب قدیمی و بزرگتر در جنگ اطلاعات در ماورای اقیانوس اطلس به حساب می‌آید. سودی برابر با ۵۴

1- Telerate

میلیون دلار را در سال ۱۹۸۲ به دست آورد و این در حالی است که رویتر ۳۲۰۰۰ پایانه را مستقر کرده و طرحهای بلند پروازانه‌ای برای توسعه دارد.

همین گزارش حاکی است که کل درآمد ناشی از خدمات مستقیم پایگاههای داده‌دهی تنها در اروپا از ۳۰۰ میلیون دلار در سال ۱۹۸۲ به ۸۹۶ میلیون دلار در ۱۹۸۷ خواهد رسید و این در حالی است که خدمات مالی تقریباً ۳ برابر شده و به ۴۵۳ میلیون دلار خواهد رسید. گرچه آمار دقیقی از کل مبلغ این گونه داد و ستدهای جهانی در دست نیست اما چنین برآورد می‌شود که صنعت سودآور جریان فرامرزی داده‌ها یک تجارت چند میلیارد دلاری است.

ایالات متحده آمریکا پیش‌تاز حوزه ارتباطات و تکنولوژی کامپیوتری است. تولیدکنندگان آمریکایی بر بازار جهانی تجهیزات و نرم‌افزارهای این حوزه حاکم هستند. در سال ۱۹۸۱ هشتاد درصد مخابرات و پردازش داده‌ها در جهان توسط آمریکا صورت گرفت.

روشن است که در این مرحله کشورهای بسیاری وجود دارند که به خاطر فقدان توسعه تکنیکی نمی‌توانند سیستمهای کامپیوتری خود را ایجاد کنند. یک سؤال مهم برای این کشورها این است که آیا به نفع آنها است که مشترک یک شبکه بین‌المللی داده‌ها شوند در حالی که سپس به وضوح نقش آنها وابستگی‌آور خواهد بود؟

برای پاسخ به این سؤال نظریه‌های متفاوتی وجود دارد. یک نظر این است که شبکه‌های اطلاعاتی باعث می‌شود تا در کشورهای توسعه نیافته به تازه‌ترین یافته‌های علمی و فنی جهان توسعه یافته دسترسی یابند و این دسترسی از نوع مؤثر و کم‌خرج است.

دیگران چنین ادعا می کنند که کشورهای جهان سوم در یک رابطه وابستگی آور گرفتار خواهند شد. این نظریه معتقد است که اطلاعاتی که به جهان سوم مخابره می شود غالباً مناسب منابع نیازها و اوضاع جهان رو به توسعه نیست. به عنوان مثال اکثر اطلاعات کشورهای فرانسوی زبان آفریقا در زمینه اعتبار و بیمه در کامپیوتر پیشرفت نکرده حتی برای اطلاعات حیاتی مربوط به خود نیز به کشور همسایه ای که در زمینه کامپیوتر پیشرفت نکرده، حتی برای اطلاعات حیاتی مربوط به خود نیز به کشور همسایه ای که در زمینه کامپیوتر غنی است، وابسته خواهد بود. این مسئله به موازات یک بررسی اولیه مطرح می شود و آن بررسی، این است که در فرایند انتقال تکنولوژی و دانش کاربرها، ۹۸ درصد پژوهش های علمی و فنی کنونی در کشورهای پیشرفته صنعتی و برحسب تجربه خود آنان صورت گرفته و تنها یک درصد پژوهش مربوط به مشکلات خاص کشورهای روبه توسعه بوده است.

انتقال واحدهای ارقامی اطلاعات، برای پردازش، انباشت یا باز یافت داده ها در فراسوی مرزهای ملی، تعریفی است که به طور خاص برای جریانهای فرامرزی داده ها، ارائه شده است روند فنی جریان فرامرزی داده ها باید مشتمل بر این داده ها باشد :

- ۱- انتقال
- ۲- انباشت
- ۳- پردازش

تلفن و تلگراف هر دو، عمل انتقال را انجام می دهد، اما انباشت و پردازش از این طریق تأمین نمی شود. انباشت داده ها، دسترسی به پایگاههای بزرگ داده ها را تسهیل می کند و پردازش داده ها، دست کاری و تغییر داده ها را در شکلها و فرامین گوناگون امکان پذیر می سازد.

اما این تعریف، جریانهای فرامرزی ناشی از فرآورده‌های رسانه‌ای را نادیده می‌گیرد، سخن پراکنی خبری، برنامه‌ریزی تلویزیونی و خدمات ارتباطی سنتی دوربرد از جمله این فرآورده‌ها است. این تمایزهای فنی تا آنجا که به ریشه مشکلات خاص فرامرزی داده‌ها مربوط می‌شود، از اهمیت برخوردار است. به عنوان مثال، قوانین مؤثر در داده‌های احراز هویت تا هنگام توسعه تکنولوژی‌های مربوط به پردازش و انباشت داده‌ها، وضع نشده بود، جریانهای فرامرزی داده‌ها از ماهیتی مالکانه برخوردار بوده و مبتنی بر روابط قراردادی میان طرفین می‌باشد. بنابراین، محصولات رسانه‌های الکترونیک که دست اندرکار اشاعه جمعی هستند بخشی از جریان فرامرزی داده‌ها محسوب نمی‌شوند.

درک ماهیت جریان فرامرزی داده‌ها در چارچوب شرکت کنندگان در آن، محتوا، الگوها و سمت و سوی آن از اهمیت برخوردار است. برای آنکه اطمینان حاصل کنیم که این نوآوری جدید، به انسان در محیط جهانی‌اش خدمت می‌کند، باید مسائلی را که در حول و حوش جریان فرامرزی داده‌ها قرار دارد و همچنین ملاحظه‌ای مربوط به سیاستهای ارتباطی را بررسی کرده و سمت پژوهشهای آینده را تعیین کنیم.

کارگزاران و شرکت کنندگان در جریان فرامرزی داده‌ها

دولتها، سازمانهای بین‌المللی و سازمانهای غیر دولتی نظیر کاربرهای خصوصی ارتباطات، دفاتر خدماتی پردازش داده‌ها، مؤسسات چند ملیتی و اتحادیه‌های فراملی، عمده‌ترین کارگزاران جریان داده‌ها در طول مرزهای ملی به شمار می‌آیند.

شرکت کنندگان در جریان فرامرزی داده‌ها بر حسب منافع خاص خود ممکن است با استراتژیهای متفاوت و شیوه‌های افزایش منافع خود، جریان اطلاعات را محدود کرده و یا آن را گسترش دهند و دقیقاً همین آمیزه پیچیده منافع متضاد است که دستیابی به یک توافق گسترده در قبال خط مشی مربوطه به جریان فرامرزی داده‌ها را دشوار می‌سازد.

دولتها، مهمترین کارگزاران در جریان فرامرزی داده‌ها هستند. آنها استفاده‌کنندگان عمده سیستمهای بین‌المللی ارتباطات کامپیوتری بوده و علاوه بر نظارت بر کارکرد و مدیریت شبکه‌های داخلی ارتباطات، مالک آنها نیز هستند.

این شبکه‌ها در تردد داده‌ها، چه در ارسال و چه دریافت آن نقش دارند. سیستمهای ارتباطی کامپیوتری در ایالات متحده آمریکا، یا توسط خصوصی در منزلها و یا توسط دفترهای خدماتی پردازش داده‌ها که برای مشتریان خصوصی داده‌پردازی می‌کنند، اداره می‌شوند در کشورهایی که خدمات ارتباطی از سوی دولتها ارائه می‌شوند، مبادله داده‌ها از طریق تسهیلات پست، تلگراف و تلفن صورت می‌گیرد.

از نظر اهمیت، سازمانها بین‌المللی دومین مجموعه مهم کارگزاران در جریان فرامرزی داده‌ها محسوب می‌شوند. اگرچه استفاده این کارگزاران از ارتباطات کامپیوتری کاملاً محدود است، اما این سازمانها هم در قانونمند کردن تکنولوژیهای ارتباطی و هم در حل و فصل اختلافهای مربوط به جریان فراملی داده‌ها، عرصه خاصی را بوجود آورده‌اند.

اتحادیه بین‌المللی ارتباطات دوربرد که یک آژانس تخصصی وابسته به سازمان ملل است، برای تسهیلات بین‌المللی ارتباطات از تلفن و تلگراف تا سخن پراکنی و مبادله داده‌ها و

برنامه‌ریزی کرده و ضمن استاندارد کردن عملکرد آنها برای استفاده از این تسهیلات هماهنگی ایجاد می‌کند.

اگرچه این اتحادیه، هیچیک از تسهیلات ارتباطی را اداره نمی‌کند، اما کنفرانسهای اداری که تحت نظارت این اتحادیه برپا شده، بر عملکرد این تسهیلات و همچنین اختصاص طیف فرکانسها (به مشترکان) اقتدار خاصی را اعمال کرده است.

سازمان بین‌المللی ارتباطات دوربرد ماهواره‌ای اینتلاست^۱ نظام ماهواره‌ای ارتباطی خود را اداره می‌کند. اکنون ۱۰۴ دولت به عضویت اینتلاست درآمده‌اند و هریک برای استفاده از ماهواره‌ها، از سهم مشارکت خود استفاده می‌کنند.

سازمانهای دیگری که در جریان فرامرزی داده‌ها نقش فعالی ایفا می‌کنند، عبارتند از:

سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه، شورای اروپا و دفتر بین‌المللی انفورماتیک.

این سازمانها بطور مشخص در مسائل بحث‌های روبه رشد این حوزه جدید نقش دارند.

علاوه بر کارگزاران دولتی که در پاره‌ای از مواقع در مالکیت و اداره تسهیلات ارتباطی نقش دارند، تعدادی از کاربرهای ارتباطی خصوصی سازمانهای بین‌المللی شبکه‌ها ده‌ها نیز در این روند نقش دارند. کاربرهای بین‌المللی داده‌ها نظیر ارتباط جهانی RCA، ارتباطات جهانی ITT و وسترن یونیون اینترنشنال WUI بطور مشترک زنجیره‌های ارتباط فراملی را با تلگراف و تلفن آمریکا و پست و تلگراف و تلفن دولتی اداره می‌کنند و مالک آنها هستند. شبکه‌های بین‌المللی

1- Intelast

داده‌ها نظیر سوئیفت^۱ (سیستم انتقال بین بانکه‌ها) و سیتا^۲ (شبکه‌های خطوط هوایی اروپا) برای گروهی از مشتریان خاص خدمات ارتباطی گمرکی فراهم کرده‌اند.

دفاتر خدمات پردازش داده‌ها، شکل دیگری از کارگزاری در جریان فرامرزی داده‌هاست.

این سازمانها به مثابه شکل به هم پیوسته‌ای از کاربری‌های تخصصی ارتباطی، کار انتقال و پردازش داده‌ها را بر عهده داشته و برای طیف گسترده‌ای از کاربران (استفاده کنندگان) در هر کشوری که قابلیت انتقال و استفاده از شبکه را دارد، مستقیماً خدمات کامپیوتری فراهم می‌کنند.

شرکتهای چند ملیتی بخش گسترده‌ای از خدمات داده‌ها را خریداری کرده و آنها را مورد استفاده قرار می‌دهند. این شرکتها همچنین برای مقصدها و هدف‌های مدیریتی خود از انتقال داده‌ها در حیطه داخلی و بین‌المللی بهره می‌جویند. سازمانهای متکی بر اطلاعات نظیر بانکه‌ها، شرکتهای اعتبارات و خطوط تجاری هوایی از عمده‌ترین استفاده کنندگان خدمات خارجی هستند، حال آنکه شرکتهای تولیدی باید برای تصمیم‌گیری سازمان اصلی، مقدار متنابهی از داده‌ها را از داخل منتقل و ادغام کنند. افزون بر این برخی از سازمانها در امور معامله بین‌المللی ارزی از تکنیک مبادله فوق‌العاده سریع داده استفاده می‌کنند.

مجموعه نهایی کارگزاران غیر دولتی در جریان فرامرزی داده‌ها را اتحادیه‌ها ملی و فراملی تشکیل می‌دهند. بنیاد ملی علوم و انستیتو اسمیتسونین^۳ در این مجموعه قرار می‌گیرند. این سازمانها دست اندرکار تولید و توزیع داده‌های علمی و کتاب‌شناختی از طریق شبکه‌های ارتباطی کامپیوتری هستند.

1- Swift
2- Sita
3- Smithsonian

انواع جریانهای فرامرزی داده‌ها

طیف مختلف نیازها، نحوه استفاده از نظام‌های فراملی ارتباطی کامپیوتری را برای یک کارگزار مفروض تعیین می‌کند. محتوی، الگو و سمت و سوی جریان فرامرزی داده‌ها بیانگرو منعکس کننده وظایف ویژه‌هایی است که بر حسب نیازهای کارگزار، به مبادله داده‌ها محول شده است. اریک نووتنی^۱ چهار نوع از انواع محتوی جریان داده‌ها را شناسایی کرده است.

داده‌های عملیاتی: شامل جریانی از داده‌های فرامرزی است که به تصمیم‌گیریهایی سازمانی و یا حفظ عملکردهای خاص اداری کمک می‌کند. به عنوان مثال، شرکت‌های چند ملیتی برای هماهنگ کردن آن دسته از عملکردهای تجاری خود که به لحاظ جغرافیایی پراکنده است، از این اطلاعات استفاده می‌کنند داده‌های داد و ستدهای مالی، اطلاعاتی را ارائه می‌کند که به انتقال پول، اعتبارها و بدهی‌ها منجر می‌شود. این داده‌ها حاوی اطلاعات مالی بوده و با داده‌های عملیاتی فرق می‌کند اگرچه جریان نامحدود داده‌های مالی به تسهیل امور مالی می‌انجامد، اما در عین حال، کنترل معامله ارزی برای دولت‌ها را نیز دشوار می‌سازد.

داده‌های احراز هویت: حاوی اطلاعاتی است که به سوابق اعتباراتی و پزشکی، پیشینه جنایی، استخدام و رزرو جا برای مسافرت، نامها و شماره شناسنامه مربوط می‌شود. داده‌های احراز هویت مستقیم می‌توانند در داده‌های عملیاتی و داد و ستدهای مالی نیز حضور داشته باشند.

داده‌های علمی و فنی: در بردارنده نتایج آزمایش‌ها، بررسی‌ها، پژوهش‌های مربوط به محیط، هواشناسی و همچنین در بردارنده آمارهای اقتصادی است. سیستم‌های ارتباطی کامپیوتری

1- Eric Novotny

علاوه بر این، پایگاههای دادههای کتابشناختی و نرم افزارهای لازم برای پردازش دادههای خام را در اختیار جامعه بین المللی علوم قرار می دهند.

چنانچه نمودار شماره ۸ نشان می دهد، تحرک جریان فرامرزی دادهها نیز در ۴ شکل مشابه صورت می گیرد.

جریان ادغام: توصیف کننده یک رابطه ساده فرعی است که در آن یک واحد فرعی در

کشور A اطلاعات می فرستد، B را یک طرفه به ستاد مرکزی کاربر، در کشور

این ستاد اطلاعاتی را که از چندین واحد دریافت شده ادغام می کند.

جریان توزیع: هنگامی تحقق می یابد که یک واحد متمرکز، دادهها را به چندین واحد

فرعی ارسال کند. کاربردهای این نوع از جریان مشتمل بر دسترسی روزآمد به پایگاههای داخل

دادهها، فرمانها و گزارشهای مالی و آموزش اطلاعات مشابهی است که به واحدهای فرعی

ارسال می شود.

جریان شبکه فراملی: عمدتاً در برگرنده پردازشهای فرامرزی نظیر ترتیبهای یک دفتر

خدماتی است که در آن، واحدهای فرعی یک کشور از تسهیلات کامپیوتر پذیرنده (میزبان) در

کشور دیگر استفاده می کنند. از آنجایی که هدف اصلی از دستیابی به کامپیوتر پذیرنده استفاده از

پایگاههای دادههای آن است، تردد به صورت دو طرفه صورت می گیرد.

جریان شبکه چند ملیتی: یک الگوی پیچیده تر است که در آن مشخصه جریانهای

دادهها، کنشهای متقابل کاربرهای متعدد و پذیرندههای متعدد است در این نوع از جریان

می توان اطلاعات و پردازش را تمرکز داد و یا اینکه آنان را توزیع کرد.

دفترهای بزرگ خدماتی داده‌ها و یا شبکه‌هایی که وقت مشترک دارند نوعاً به این شیوه عمل می‌کنند.

آنچه که باید در این فرایند مورد توجه بیشتری قرار گیرد، این است که آیا ترتیب‌های یک جریان خاص داده‌ها، از مقبولیت حقوقی برخوردار است یا خیر؟ بطور کلی عواملی چون سمت جریان، موقعیت جغرافیایی عملیات پردازش و انباشت و مهمتر از همه موقعیت کاربر به شدت بر شرایط قانونی تأثیر می‌گذارد.

اگرچه در قبال ارزیابی حجم انبوه و سمت جریانهای فرامرزی داده‌ها تلاشهای ناچیزی صورت گرفته، اما تمرکز فشرده ماهواره‌ها و کابل‌های زیر دریایی ارتباطی در منطقه اتلانتیک شمالی و میان آمریکا و ژاپن حاکی از آن است که جریان فرامرزی داده‌ها در غرب صنعتی جنبه غالب را دارد. با این حال، در درون همین حوزه نیز نابرابری‌هایی وجود دارد. کانادا، فرانسه و سوئد بطور مشخص چنین احساس می‌کنند که برای تهیه محصولات داده‌های پردازش شده، بیش از حد به ایالت متحده آمریکا وابسته هستند آنها همچنین بر این باور هستند که بیشتر اطلاعات ارزشمند در ایالت متحده آمریکا انباشته شده و به طور مساوی در جهت عکس برای آنها فرستاده نمی‌شود.

توزیع نابرابری تکنولوژی ارتباطی کامپیوتری در میان کشورها عاملی است که این الگوی جهت‌دار جریان را مستحکم‌تر می‌کند. ظرفیت محدود پردازش داده‌ها در کشورهایی که از نظر کامپیوتری غنی نیستند، بسیاری از این کشورها را که اکثراً در جهان سوم هستند، وادار می‌سازد تا داده‌های خام را برای پردازش صادر کنند و سپس داده‌های پردازش شده را وارد کنند.

وقتی داده‌ها برای پردازش به خارج فرستاده می‌شود درآمدها به جریان افتاده و متعاقباً مشاغل و داد و ستدها در صنعت اطلاع‌رسانی رونق می‌گیرد.

همانطور که نمودار شماره ۹ نشان می‌دهد روند گردش جریان داده‌های بین‌المللی، شبیه روند داده‌های سایر مناطق تجاری است مناطقی که در آن کشورهایی که به لحاظ صنعتی توسعه نیافته هستند مواد خام را برای پردازش به کشورهای صنعتی می‌فرستند و سپس محصولات را پردازش شده را به بهای گرانتر خریداری می‌کنند. فقدان مبادله داده‌ها در میان کشورهای روبه توسعه کاملاً چشمگیر است در غیاب ارتباطات مؤثر برای تمرکز منافع جهان سوم رابطه وابستگی‌آور آن با جهان صنعتی شدت پیدا می‌کند.

مسائل عمده

مسائل و بحثهایی که در جریان فرامرزی داده‌ها مطرح است، اگرچه از طیفی وسیع و ظاهراً ناهماهنگ تشکیل شده، اما این مسائل در واقع بیانگر چهارچوب عمومی منافع متضاد است که در میان کارگزاران و شرکت‌کنندگان در ارتباطات کامپیوتری بین‌المللی وجود دارد. در یکی از نخستین پژوهشهای مربوط به جریان فرامرزی داده‌ها که توسط گوتلیب^۱، دالفن^۲ و کاتز^۳ در سال ۱۹۷۴ به عمل آمد، چنین نتیجه گرفته شد که مسائل ارتباطات کامپیوتری را باید در پرتو تنش‌های منافع متضاد دولت، در حمایت و حفظ و کنترل اطلاعات از یک طرف، و واردات و

1- Gotlieb

2- Dalfen

3- Katz

صادرات و مبادله نظرها از سوی دیگر، که هر دو در چارچوب هدفهای دولت و در حمایت از سیاستهای ملی دنبال می‌شود بررسی کرد.

نووتنی نیز در سال ۱۹۸۰ به همین نتیجه رسید :

رقابت میان منافع اقتصادی در کنترل اطلاعات و منافع عام در انتقال نامحدود اطلاعات در مرزهای ملی، ریشه اصلی مناقشه است. منافع عام شامل اصول، رویه‌ها و سیاست‌هایی می‌شود که تحت عنوان کلی ((جریان آزاد اطلاعات)) از آن نام برده می‌شود. این سیاستها باعث می‌شود تا مشارکت، کاربرد، بهره‌وری و مبادله داده‌های فرامرزی ارتقا یابد. اصول، رویه‌ها و سیاست‌هایی که بیانگر منافع اختصاصی است با عنوان ((حاکمیت بر اطلاعات)) از آن یاد می‌شود. این سیاستها به کاربردهای کنترل شده محدودیت در دسترسی به اطلاعات، حفظ، نادیده انگاشتن و کاهش انتقال اطلاعات منجر می‌شود.

جریان فرامرزی داده‌ها در راستای ایجاد تعادل در منافع رقابت‌آمیز که در افزایش و یا محدود کردن جریان اطلاعات نقش دارد، با مثابه عدیده‌ای مواجه می‌شود.

اولین مسئله‌ای که در رابطه با فعالیت‌های جریان فرامرزی داده بروز کرد، موضوع حفظ اسرار شخصی بود و آن حقوق افراد در قبال گردآوری، انباشت، توزیع و کاربرد اطلاعات مربوط به آنان است. وقتی توسعه تکنولوژی‌های ارتباطی کامپیوتری در دهه ۱۹۷۰ این امکان را بوجود آورد که بتوان مقدار متنابهی از اطلاعات را در پایگاههای داده‌های کشورهای خارجی انباشته کرد و این داده‌ها در چارچوب قوانین کشور پذیرنده قرار گرفت، پاره‌ای از کشورها تازه به این نتیجه رسیدند که باید برای حفظ اسرار شهروندان خود قوانین و سیاست‌هایی وضع کنند.

در حالی که قوانین یک کشور با کشور دیگر متفاوت است، اکثر کشورها از اصول حفظ اسرار شخصی در قانون رویه‌های عادلانه پیروی می‌کنند.

۱- علنی بودن: نباید هیچ سیستم محرمانه ثبت اطلاعات شخصی وجود داشته باشد.

۲- دسترسی فردی: باید برای افراد راهی وجود داشته باشد که از طریق آن بدانند چه اطلاعاتی در مورد آنان گردآوری شده و استفاده از آن چگونه خواهد بود.

۳- شرکت افراد: باید افراد بتوانند اطلاعات گردآوری شده مربوط به خودشان را تصحیح و اصلاح کنند.

۴- گردآوری: باید در زمینه نحوه گردآوری اطلاعات از سوی سازمانهایی که اطلاعات مربوط به افراد را ثبت می‌کنند و همچنین در شیوه‌هایی که به کار می‌گیرند، محدودیت‌هایی وجود داشته باشد.

۵- کاربرد: باید برای افراد راهی وجود داشته باشد تا مانع کاربرد اطلاعات مربوط به خود در زمینه‌هایی غیر از آنچه که این اطلاعات برای آن گردآوری شده، شوند.

۶- افشا: باید برای افشای خارجی داده‌های پرسنلی توسط سازمانهای گردآورنده این اطلاعات محدودیت‌هایی وجود داشته باشد.

۷- مدیریت اطلاعات: تمامی سازمانهای ثبت اطلاعات که سوابق پرسنلی را تهیه، حفظ و یا به کار می‌برند، باید شیوه‌های مدیریت را در امر داده‌ها اجرا کنند.

۸- مسئولیت جوابگویی: سازمانهایی که سوابق پرسنلی را گردآوری می‌کنند، باید در قبال عملکردهای خود در زمینه داده‌های پرسنلی جوابگو باشند.

با این حال تمامی دولت‌ها قوانین عادلانه اطلاعات و حفظ اسرار شخصی را به کار نمی‌بندند. در واقع بخش اصلی نگرانی در قبال داده‌های پردازش شده کامپیوتری در مورد افراد، در دموکراسی‌های حوزه شمال آتلانتیک به چشم می‌خورد. در اکثر کشورهای دیگر وضعیت اقتصادی و سنت‌های و سیاسی به گونه‌ای نیست که به خاطر آن اتخاذ مقررات حقوقی در مورد داده‌های پردازش شده کامپیوتر افراد، ضروری شود.

افزون بر این، ممکن است حقوق اسرار شخصی در یک کشور با کشوری که داده‌های پرسنلی به آن صادر می‌شود، همخوانی نداشته باشد. مسائل و مشکلات حقوقی بالقوه در مورد سطوح مختلف حفظ اسرار شخصی در کشورهای مختلف جهان باعث شده است تا چندین نهم بین‌المللی برای ایجاد معیارهای استاندارد در این زمینه وارد عمل شوند. رهنمودهای سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه برای حفظ اسرار شخصی و داده‌های پرسنلی در جریان فرامرزی داده‌ها، در سال ۱۹۸۰ از سوی ۱۸ دولت از ۲۴ دولت عضو ارائه شد. در همان سال، شورای اروپا میثاق حفظ اسرار شخصی را با توجه به پردازش اتوماتیک داده‌های پرسنلی منعقد کرد در حالیکه رهنمودهای سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه، داوطلبانه بوده و حکم یک استاندارد موقت را بدون ایجاد موانع غیر منطقی در جریان فرامرزی داده‌ها دارد، میثاق شورای اروپا تلاش می‌کند تا اصول عام رویه‌های عادلانه اطلاعات را برای اعضای خود اعمال کند. ایالات متحده آمریکا معتقد است مشکلات جریان فرامرزی داده‌ها و موانع سیاسی ناشی از آن در مراحل اولیه تحویل قرار داشته و لذا حکم توافق‌های الزام‌آور را ندارد و این نوع الزامها به طرزی بالقوه برای کنش‌های متقابل اقتصادی مخرب است. دیدگاه، ایالت متحده آمریکا در قبال، میثاق شورای اروپا یک دیدگاه منتقدانه است.

موضوع حاکمیت ملی یکی دیگر از مسائل جریان فرامرزی داده‌ها است و آن هنگامی بروز می‌کند که اطلاعات حیاتی مؤثر بر تصمیم‌گیریها، در پایگاههای داده‌ها در خارج، پردازش و انباشته شود.

حاکمیت ملی که در واقع قدرت نفوذ یک کشور بر مسیر تحولات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی آن است، ممکن است در یک صورت تضعیف شود و آن هنگامی است که طیف راه‌حلهای آن کشور در برابر یک کشور مفروض و در یک موقعیت مفروض، به دلیل دسترسی محدود به اطلاعات مربوطه و یا به خاطر فقدان توان کاربرد تکنولوژی‌هایی ضروری، محدود گردد.

قطع ناگهانی داده‌های مهم در اثر اشکالهای کامپیوتری، فاجعه‌های طبیعی، فشارهای سیاسی یا نشت داده‌های حساسی که برای پردازش به لنگرگاههای داده‌ها ارسال می‌شوند (کشورهایی که در آنها قوانین مربوط به حفظ داده‌ها وجود نداشته و غالباً سهل‌انگار هستند) می‌تواند یک کشور را در معرض مداخله خارجی قرار دهد.

بسیاری از دولتها به دلیل ترسهای ناشی از ضربه‌پذیری، اکنون در صدد ایجاد محدودیت‌های مشخص‌تر در جریان فرامرزی داده‌ها هستند یک بررسی به عمل آمده از سوی دولت کانادا چنین نتیجه گرفت که دولت باید برای قانونمند کردن جریان فرامرزی داده‌ها در راستای ایجاد این تصمیم که اطلاعات حیاتی مربوط به حفظ حاکمیت ملی از کنترل ما خارج نخواهد شد، به سرعت وارد عمل شود.

بی‌تردید مهمترین تأثیر تکنولوژی ارتباطی کامپیوتری بر حاکمیت ملی این است که مفهوم حاکمیت را بر حسب شرایط جغرافیایی شکل گرفته، به حاکمیت اطلاعات تغییر داده است در حالیکه نقش اطلاعات در مدیریت افزایش می‌یابد، این تلقی نیز که اطلاعات یک منبع است و دولت‌ها باید نفوذ خود را بر آن اعمال کنند، به سرعت در حال گسترش است.

با این حال جریان فرامرزی داده‌ها، برای دولت‌ها یک مسئله اغفال کننده نیز هست اکنون چنین عنوان می‌شود که کشورها حاکمیت سیاسی را بر حسب کنترل منابع و اطلاعات می‌سنجند. جریان‌های غیر قانونمند داده‌ها فرامرزی این حاکمیت را تضعیف می‌کنند. با اینهمه، وقتی صحبت از قانونمند کردن جریان‌ها داخلی اطلاعات پیش می‌آید دولت‌ها اعمال قدرت می‌کنند مقامات دولتی به نام امنیت ملی، قدرت گسترده‌ای را برای مداخله در متوقف کردن ارتباطات دوربرد و مانیتور کردن داده‌های پردازش شده ذخیره می‌کنند.

حاکمیت یک کشور نه تنها توسط سایر کشورها بلکه توسط شرکت‌های فراملی نیز که قویترین کارگزاران غیر دولتی در جریان فرامرزی داده‌ها هستند، تهدید می‌شوند.

یک تهدید اولیه در این زمینه، معامله بین‌المللی ارزی است. شرکت‌های چند ملیتی که به خاطر سیستم کامپیوتری بانکداری جهانی خود قدرتمند شده‌اند، خود این قدرت را دارند که سیاست‌های ملی پولی را نادیده بگیرند. یک تحقیق که از سوی دولت فرانسه صورت گرفت، به این نتیجه رسید که جریان دارایی‌های نقدی بین‌المللی و توزیع اعتبار از طریق شبکه‌های تخصصی مدتهاست که از کنترل دولت‌ها خارج شده است. این گزارش چنین نتیجه گرفت که از

آنجایی که انتقال جهانی ارز با استفاده از شیوه‌های الکترونیک صورت گرفته سیستم‌های مبادله ارز را به تغییر دائمی می‌کشاند امکان اجرای یک سیاست پیوسته مالی از بین رفته است. توسعه متمرکز تکنولوژی‌های جدید، تهدیدهای موجود علیه حاکمیت ملی و واکنش دولتهای مؤثر را شدیدتر می‌کند.

یکی از مسائل مهم دیگر که در بحث مربوط به اقتصاد جریان فرامرزی داده‌ها این اعتقاد است که اطلاعات، یک کالا است و باید هنگام عبور از مرزها قانونمند شده و برای آن، مالیات وضع شود. برخی از کشورها برای مایت از بازار و صنایع داخلی اطلاع‌رسانی در برابر نفوذ خارجی به ایجاد موانع اقتصادی از قبیل تعرفه، قیمت‌گذاری ترجیحی، استانداردهای ناسازگار، مانیتور اطلاعات، مقررات فزاینده دولتی و محدودیت ورود به بازارها پرداخته‌اند. فرانسه برای تحویل گمرک به جریانهای اطلاعات بر اساس ارزش جز سیستمی را برای طبقه‌بندی جریانها ارائه کرده است. تیمشیر^۱ که یک شرکت آمریکایی کامپیوتر است چنین برآورد کرده است که قیمت اشتراک یک سرویس عمومی ارتباطات در ژاپن ده برابر بیشتر از هزینه استفاده از یک خط تلفن با هزینه ثابت است. دولتها همچنین از طریق موانع غیر تعرفه‌ای نیز در کار جریان اطلاعات، مانع تراشی می‌کنند. برخی از این موانع عبارتند از: مقررات الزام‌آور در قبال ثبت پایگاههای داده‌ها (سوئد)، پردازش داده‌ها در کشور پذیرنده (آلمان غربی)، خرید تجهیزات ارتباطی و کامپیوتری در داخل (برزیل)، محدودیت استفاده از خطوط اختصاصی (ژاپن).

1- Tymshare

بسیاری از شخصیت‌های دارای نفوذ تجاری، نگران آثار اقتصادی قوانین مربوط به حفظ اسرار شخصی هستند، زیرا این اسرار در برابر یک طرف سوم ناخوانده در معرض خطر افشا است. آنها همچنین نگران انگیزه‌های احتمالی حمایت‌گرانه‌ای نیز هستند که زمینه ساز تصویب چنین قوانینی می‌شود. دولت آمریکا و شرکتهای تجاری، موانع جریان فرامرزی داده‌ها را تهدیدی جدی تلقی می‌کنند، تهدیدی که نه تنها بر عملکرد شرکتهای خصوصی تجاری بلکه بر کارایی و رشد کلیه صنایع بانکداری تأثیرگذار است. به عنوان مثال، مقررات بانکداری در کانادا، بانکها را ملزم می‌سازد تا از داده‌های مربوط به مشتریان کانادایی نسخه‌هایی را پردازش و حفظ کنند. به این ترتیب شرکتهای خارجی، وادار به ایجاد تسهیلات غیرضروری داده‌پردازی می‌شوند. در حالی که رقابت میان صنایع اطلاع‌رسانی بالا می‌گیرد، مشکلات موجود در جریان فرامرزی داده‌ها ممکن است در آینده برحسب مناسبات تجارت بین‌المللی مورد بحث قرار گیرد.

نقش جریان داده‌ها

نقش جریان فرامرزی داده‌ها تنها در حیطه محدود کشورهای صنعتی غرب خلاصه نمی‌شود. تا جایی که اطلاعات، سنگ پایه قدرت محسوب می‌شود، دسترسی به اطلاعات و توان بهره‌وری از آن می‌تواند برخی از کشورها را از نظر مزیت‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بر سایر کشورها رجحان دهد.

کشورهای جهان سوم از این مسئله وحشت دارند که تکنولوژی توسعه نیافته کامپیوتر و عدم دسترسی به بازار داده‌های بین‌المللی، از شرکت آنان در اقتصاد جهانی که مبتنی بر اطلاعات روبه گسترش است، جلوگیری کند و وابستگی آنان را به جهان توسعه یافته دائمی کند.

چنانکه گزارش مرکز شرکتهای فراملی سازمان ملل نشان می دهد، جریان داده‌های فرامرزی دارای توان بالقوه‌ای است که هم می‌تواند به روند توسعه جهان سوم کمک کند هم مانع آن شود. جریان فرامرزی داده‌ها با فراهم آوردن حوزه وسیعی از یافته‌های متنوع و روزآمد، می‌تواند به کشورهای روبه توسعه اطلاعات بیشتری در زمینه راه حل‌های متفاوت بدهد و به اختصاص مؤثرتر منابع بین‌المللی که به نوبه خود رشد اقتصادی و ملی را شتاب می‌دهد کمک کند. از طرفی دیگر عدم توازن موجود در بازار بین‌المللی داده‌ها و سطوح تکنولوژی‌های کامپیوتری مربوط به آن، بیانگر آن است که جریان فرامرزی داده‌ها تقسیم کار بین‌المللی را تثبیت کرده است، جهان سوم مواد خام (داده‌ها) را برای کشورهای توسعه یافته فراهم می‌کند و در مقابل کالاهای پردازش شده (داده‌ها) را از آنان دریافت می‌کند تکنولوژیهای پیچیده و سرمایه‌بر، نظیر ارتباطات کامپیوتری دوربرد بر تراکم سیستم شرکتهای چند ملیتی متمرکز بوده و وابستگی جهان سوم به سخت‌افزار، نرم‌افزار، آموزش و اداره سیستم را عمیق‌تر می‌کند.

و به همین دلیل بود که در چندین گردهمایی بین‌المللی نگرانیهای جهان سوم در قبال توزیع عادلانه‌تر داده‌ها و تکنولوژی انعکاس یافت. در سال ۱۹۷۸ دفتر بین‌المللی انفورماتیک به اتفاق یونسکو مشترکاً بر یک کنفرانس بین‌المللی در زمینه استراتژی‌ها و سیاست‌های اطلاعات نظارت کردند. در این کنفرانس، کشورهای روبه توسعه شیوه‌های کاهش وابستگی خود به اروپا و آمریکا را در زمینه‌های پردازش خدمات ارتباطی و فرآورده‌ها مورد بحث قرار دادند. در سال ۱۹۸۱ دفتر بین‌المللی انفورماتیک میزبان یک کنفرانس در مورد سیاست‌های جریان فرامرزی داده‌ها بود به ابتکار این کنفرانس مجموعه‌ای از گروه‌های کاری، مسئولیت پژوهش در زمینه عنوانهایی چون حفظ داده‌ها، حاکمیت ملی و اثرهای اقتصادی جریانهای فرامرزی را به عهده گرفتند.

مسئله‌ای که بطور فزاینده‌ای در گردهماییها مورد بحث قرار می‌گیرند، فرض این نکته است که جریان داده‌ها در فراسوی مرزهای ملی برای همگان سودمند است.

شیلر^۱ خاطر نشان ساخته است که جریان آزاد اطلاعات، یک افسانه بوده و هست. گزینش کنندگان و نظارت کنندگانی وجود دارند که پیام‌های جاری در جامعه را جابجا کرده و به آنها شکل می‌دهند. بیم و ناامیدی کشورهای جهان سوم نیز به واسطه شرکت‌های چند ملیتی که مقدار متناهی از جریانهای جهانی داده‌ها را گزینش و کنترل می‌کنند شدت می‌یابد.

در کنفرانس تکنولوژی مدرن و نظم نوین بین‌المللی اطلاعات در سال ۱۹۸۲ برپا شد، هیأت کوبا خواستار یک نظم جایگزین برای جریان بین‌المللی اطلاعات شد.

هیأت کوبایی با نفی جریان آزادی، از اتخاذ سیاست‌های ارتباطی هماهنگ ملی و خودمختار بطور خاص در ارتباط با بخشهای فرهنگی و آموزشی حمایت کرد. با این حال با توجه به موقعیت اقتصادی و سیاسی کنونی که جریان فرامرزی داده‌ها را در پیش گیرند و آن ایجاد توازن میان پذیرش مطلق نفی مطلق نظریه جریان آزاد اطلاعات است.

درک فزاینده نقش حیاتی تکنولوژی‌های ارتباطی کامپیوتری در تحولات اجتماعی و اقتصادی باعث شده است تا برخی از کشورهای صنعتی و روبه توسعه برای بهره‌وری از صنایع و منابع اطلاع‌رسانی، استراتژی‌های جامعی را تدارک ببینند از آنجا که جریان فرامرزی داده‌ها با طیفی از مسائل سیاسی و اقتصادی سروکار دارند سیاست‌های ملی ارتباطی احتمالاً می‌توانند بیانگر دیدگاه‌های کشورها در قبال جریان بین‌المللی اطلاعات باشند.

1- Schiller

جهت پژوهشها

از آنجا که جریان فرامرزی داده‌ها طی دهه گذشته گسترش یافته و از نگرانی اولیه پیرامون حفظ اسرار شخصی به نگرانی در قبال حاکمیت ملی منجر شده است، ادبیات مربوط به جریان داده‌ها نیز به لحاظ حجم و دامنه، از رشدی اساسی برخوردار شده است. حجم نسبتاً زیاد پژوهش‌هایی که بر سیاست متمرکز بوده است برای این نکته است که پژوهش در باره ماهیت جریان فرامرزی داده‌ها در تکاپوی دولت‌ها برای اتخاذ اقدام‌های مقتضی در زمینه تلفیق این فعالیت جدید ارتباطی با برنامه‌ریزی ملی ریشه دارد و طبعاً این برنامه‌ریزی‌ها در راستای توسعه اجتماعی و اقتصادی صورت می‌گیرد. بحث‌های کنونی در باره جریان فرامرزی داده‌ها را می‌توان به عدم کارایی ساختار حقوق بین‌المللی کنونی نسبت داد ساختاری که نتوانسته است خود را با تغییرهای سریع ناشی از تحولات تکنولوژی ارتباطات کامپیوتری هماهنگ سازد. اینک دیگر نمی‌توان مفهوم (حاکمیت ملی) را بر مبنای صرف شرایط جغرافیایی در نظر گرفت. اکنون این دیدگاه که اطلاعات کالائی است که می‌توان آن را خرید و فروخت و برای آن مالیات وضع کرد بطور فزاینده‌ای در حال پا گرفتن است. مفهوم سنتی حفظ اسرار شخصی اکنون در هر موقعیتی از سوی قابلیت کامپیوترها در پردازش و انباشت مقدار بسیار زیادی از داده‌ها، به چالش فرا خوانده شده است. مفهوم حق تألیف اینک می‌رود تا دستخوش تغییری پایه‌ای شود و این امر به دلیل قابلیت کامپیوترها در نوشتن، بازبینی، ویراستاری و تغییر دادن برنامه‌ها و متون بدون استفاده از کاغذهای بسیار صورت می‌گیرد.

در پرتو این تحولات چندین قلمرو برای پژوهش‌های آتی متصور است نخست آنکه فرموله کردن زیر ساخت‌های بین‌المللی حقوقی یک ضروری فزاینده است. اگرچه پیشنهاد دهندگان جریان آزاد نگران این مسئله هستند که توافقی‌های بین‌المللی ممکن است به جای آنکه محدودیتی جریان داده‌های فرامرزی را کم کند به افزایش آن بیانجامد اما در عین حال آنها اعتراف می‌کنند که توافقی‌های چند جانبه برای تسهیل تجارت بین‌المللی اطلاعات ضرورت دارد. در حالی که توافقی‌های بین‌المللی روبه گسترش و در حال تحقق است این مسئله نیز از اهمیت برخوردار است که سمت کنونی و آتی تکنولوژی هر ارتباطی تعیین شود اکنون اکثر پژوهشگران آمریکایی معتقدند تصمیم‌های پیش‌رسی که به توافقی‌های الزام‌آور می‌انجامد مانع تحولات تکنولوژیک و عملکردهای اقتصادی در آینده می‌شود آنها معتقدند که با قوانین سیال برای کشمکش‌ها و چارچوبی گسترده‌تر برای حل مشکلات ناشی از تنوع مقررات و قوانین ملی بهتر توان به جهان خدمت کرد.

از سوی دیگر کشورهای اروپا و جهان سوم معتقدند تکنولوژی‌های ارتباطی کامپیوتری به سطحی رسیده است که باید توسط دولت‌ها برای حفظ منابع ملی تحت کنترل قرار گیرد. به منظور قانونمند کردن جنبه اقتصادی جریان فرامرزی داده‌ها، چنین پیشنهاد شده است که موافقتنامه عمومی در تعرفه‌ها و تجارت به کار گرفته شود.

عده‌ای معتقدند که موافقتنامه عمومی در تعرفه‌ها و تجارت می‌تواند حکم یک عرصه بین‌المللی قابل انعطاف را داشته باشد و قیمومیت خود را برای تطبیق با مسائل تازه تجاری مشتمل بر جریان‌های بین‌المللی داده‌ها گسترش دهد.

در حالی که یک گزارش سازمان ملل این محیط نسبتاً نامشخص حقوقی را پیش شرطهایی مطلوب برای یک نگرش همیارانه می خواند، دیگران با بدبینی به آن می نگرند به نظر می رسد که هر نوع فرموله ساختهای بین المللی حقوقی حکم تلاشی را خواهد داشت که در راستای ایجاد توازن میان نیازها و تقاضاهای دولتها صورت می گیرد.

یک اولویت پژوهشی دیگر بررسی تجربی محتوی جریان فرامرزی دادهها و نتایج حاصله از آن است نظر به ماهیت تملک بردار دادههایی که از مرزهای ملی عبور می کند شناسایی دقیق اینکه چه دادههایی و با چه اثرهایی در جریان قرار دارد دشوار است اکثر جریانهای دادهها اختصاصی بوده و از دسترس بررسی دقیق عمومی خارج است. اما با این همه یک پژوهش که در سال ۱۹۸۲ از سوی دولت ژاپن صورت گرفت نشان داد که تجزیه و تحلیل تجربی جریان دادههای فرامرزی غیر ممکن نیست. در گزارش تعیین شده از سوی وزارت پست و ارتباطات دوربرد ژاپن میزان جریان دادهها در خارج و داخل ژاپن برآورد شده و در عین حال این جریانها بر حسب صنعت تقسیم بندی شده بوده است مانند تجارت، شرکتها، بانکداری و حمل و نقل هوایی. این نوع پژوهش به دلیل بررسی دقیقی که از مختصات عمومی پذیرفته شده در جریان فرامرزی دادهها به دست می دهد از اهمیت برخوردار است.

در قبال بررسی تأثیر جریانهای فرامرزی بر جهان سوم نیز علاقمندی فراوانی به چشم می خورد مرکز شرکتهای فراملی سازمان ملل در پیگیری مسائل جریان فرامرزی دادهها از این جنبه بسیار فعال بوده است.

زیر نویس ها :

1- United Nations Center on Transnational Corporations (UNCTC), "Transnational Corporations and Transborder Data Flow: An Overview", Paper presented at the Seventh Session of UN Economic and Social Council Commission on Transnational Corporational Corporations, Geneva, Switzerland, August 31 – September 14, 1981, advanced copy, June, 1981.

2- William Hall and Raymond Snoddy, "The Information Warehouses: The Billion – Dollar Demand for Instant Dat," adopted from the Financial Times (London) and Published in World Press Review, June 1983, p. 50.

3- W. Michael Blumenthal, "Transborder Data Flow and the New Protectionism", paper delivered before the National Computer Conference, Chicago, I II., May 6, 1981, p.6.

۴- به عنوان نمونه رجوع کنید به:

Jonathan B. Tourtellot, "A World Information War, "?
European Community, Janury/February, 1978, p. 15.

۵- رجوع کنید به:

John H. Clippinger, Review of Datanets and the Third World, by Lthiel de Sola Pool, Elliot Friedman, and Colin Warren, Telecommunication Policy, 1, June 1977, p. 264.

6- Jonathan B. tourte llot, p. 140.

7- Hamid Mowlana, "The Multinational corporation and the Diffusion of Technology", in A.A. Said and L.R. Simmons, eds., The New Sovereigns: Multinational Corporations as World Powers. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1975, p. 83.

8- Eric J. Novotny, "Transborder Data Flow Regulation: Technical Issues of legal Concern", Computer/Law Journal, 3:2, Winter 1981. P. 107. See also, Mark B.

Feldman and David R. Garcia, "National Regulation of Transborder Data Flows", North Carolina Journal of International Law and Commercial Regulations, 7:1, Winter 1982, p. I.

۹- رجوع کنید به:

Eric J. Novotny, "Transborder Data Flows and International law: A Framework for Policy-Oriented Inquiry", Stanford Journal of International Law, 16, Summer 1980, pp. 150-156.

10- Rein Trun, ed., Transborder Data Flows: Concerns in Privacy Protection and Free Flow of Information, Report of the AFIPS Panel on Transborder Data Flows, I, Washington, D. C., Federation of Information Processing Society, Inc., 1979, po 39.

11- Eric J. Novotny, "Transborder Data Flows and International law", p. 156.

12- Eric J. Novotny, "Transborder Data Regulations" , pp. 111-112.

13- Eric J. Novotny, "Transborder Data Flows and International law" , p. 152.

14- Allen Gobleib, Charles Dalfen, Kenneth Katz, "The Transborder Transfer of Information by Communications and Computer Systems: Issues and Approaches to guiding Principles American Journal of International Law, 68, 1974, p. 227.

15- Eric J. Novotny, "Transborder Data Flows and International law", p. 145.

16- Rein Turn, "Privacy Protection and Security in Transnational Data Processing Systems", Stanford Journal of International Law. 16, Summer 1980. Pp. 71-73.

17- Organization for Economic Co-operation and Development, "Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data", Paris, 1980.

18- Council of Europe, "Convention for the Protection of Individuals with Rwgard to Automatic Processing of Personal Data", Strasbourg, Franc, 1980.

19- United States Congress, House of Representatives, 96th Session, Committee on Government Operations, "International Information Flow: Forging A New

Framework”, December 11, 1980, Washington, D.C., Government Printing Office, 1980, p. 28.

20- United Nations Center on Transnational Corporations, p. 28.

۲۱- همان جا، صفحه ۲۹

22- Hamid Mowlana, “Political and Social Implications of Communications Satellite Applications in Developed and Developing Countries”, in J.N. Pelton and M.C. Snow, eds., *Economic and Policy Problems in Satellite Communication*. New York. Praeger. 1977. Pp. 124-142.

23- “Madec Expects TDF Dividends for France”, *Transnational Data Report*. 5:6, September 1982, p. 291.

24- United States Congress, pp. 13-19.

25- Mark B. Feldman and David R. Garcia, “National Regulation of Transborder Qata Flows”, p. 14.

26- United States Congress, p. 24.

27- Mark B. Feldman and David R. Garcia, p. 14.

28- Joan Edelman Spero, “Information~: The Policy Void”, *Foreign Policy*. Fall 1982. P. 143.

29- United Nations Center on Transnational Coporations, pp.